

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
КАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет природничих наук

Кафедра біології та екології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Основи медичних знань

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

Освітня програма «Середня освіта (хімія)»

Спеціальність **014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)**

Галузь знань **01 Освіта/Педагогіка**

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол №1 від 26 серпня 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Основи медичних знань
Викладач (-і)	к.б.н., доц. Глодан О.Я.
Контактний телефон викладача	0342596164
Е-mail викладача	oksana.hlodan@cnu.edu.ua
Формат дисципліни	очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год., II курс, 3 семестр, залік
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pro
Консультації	Очні групові та онлайн-консультації
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Основи медичних знань» спрямована на формування у студентів системного розуміння біологічних і медичних основ здоров'я людини, механізмів життєдіяльності організму та факторів, що визначають його фізичний, психічний і соціальний добробут. У курсі розглядаються основні фізіологічні системи організму, принципи їхньої взаємодії та адаптації до умов навколишнього середовища. Особлива увага приділяється питанням здорового способу життя, профілактиці захворювань, впливу харчування, рухової активності, стресу, екологічних і соціальних чинників на стан здоров'я. Вибіркова дисципліна «Основи медичних знань», яка ознайомлює студентів з основними поняттями в сфері охорони здоров'я, основними групами захворювань та невідкладними станами, розуміння можливих проблем зі здоров'ям протягом життя, визначення стратегій та алгоритмів дій при виникненні певних медичних проблем, опанування елементарних медичних знань, а також вмінь надання першої медичної допомоги.</p> <p>Вивчення дисципліни забезпечує формування у студентів компетентностей, необхідних для усвідомленого ставлення до власного здоров'я, уміння оцінювати його показники, а також застосовувати знання з ОМЗ у повсякденному та професійному житті.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p><i>Мета</i> дисципліни формування у студентів цілісного уявлення про біологічні, фізіологічні та медичні основи здоров'я людини, механізми його збереження та зміцнення, а також опанування елементарних вмінь надання першої медичної допомоги.</p> <p><i>Основними завданнями навчальної дисципліни є:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - ознайомити студентів із біологічними механізмами життєдіяльності організму людини; - сформувати розуміння взаємозв'язку між фізіологічними процесами, способом життя та здоров'ям; - навчити оцінювати основні показники стану здоров'я; - розвинути навички профілактики захворювань та підтримання фізичного і психоемоційного балансу; - виховати відповідальне ставлення до власного здоров'я; - ознайомлення з основними групами захворювань (серцево-судинні, ШКЗ, інфекційні, психічні розлади), їхньою етіологією, перебігом та соціальними наслідками. <p>Очікувані результати навчання.</p> <p>Після вивчення дисципліни студент:</p> <ul style="list-style-type: none"> - розуміє біологічні механізми підтримання здоров'я; - знає основні системи організму та їх взаємозв'язок; - може аналізувати вплив зовнішніх і внутрішніх чинників на здоров'я; - володіє навичками оцінки базових показників власного фізіологічного стану; - опановує набуті практичні уміння із надання першої домедичної допомоги. 	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
Загальні компетентності (ЗК)	
ЗК9. Здатність зберігати особисте фізичне та психічне здоров'я, вести здоровий спосіб життя, керувати власними емоційними станами; конструктивно та безпечно взаємодіяти з	

учасниками освітнього процесу, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

ФК7. Здатність до здійснення професійної діяльності з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами); використання здоров'язбережувальних технологій під час освітнього процесу.

Предметні компетентності (ПК)

ПК 7. Здатність безпечного поводження з хімічними речовинами з урахуванням їхніх хімічних властивостей.

Програмні результати навчання

РН6. Називає і пояснює принципи проектування психологічно безпечного й комфортного освітнього середовища з дотриманням вимог законодавства щодо охорони життя й здоров'я учнів (зокрема з особливими освітніми потребами), технології здоров'язбереження під час освітнього процесу, способи запобігання та протидії булінгу і налагодження ефективної співпраці з учнями та їх батьками.

РН13. Демонструє знання основних положень нормативно- правових документів щодо професійної діяльності, обґрунтовує необхідність використання інструментів демократичної правової держави у професійній та громадській діяльності та прийняття рішень на засадах поваги до прав і свобод людини в Україні.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20
практичні	10
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Предметна спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
3	014 Середня освіта (за предметними спеціальностями)	II	вибіркова

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість годин		
	лекції	практичні	сам.роб.
Тема 1. Поняття «здоров'я» і «хвороба».	2		6
Тема 2. Функціональні системи організму (нервова, серцево-судинна, дихальна, травна, ендокринна, видільна, статева та імунна системи).	2		5
Тема 3. Фізична активність і здоров'я. Біологічні ефекти руху. Формування культури здоров'я у професійному та повсякденному житті.	2		5
Тема 4. Біомедичні показники здоров'я (ІМТ, пульс, тиск, склад тіла тощо).	2	2	8
Тема 5. Інфекційні захворювання. Збудники інфекційних захворювань, профілактика інфекційних захворювань, імунітет. ПСШ, ВІЛ-СНІД.	2	2	6
Тема 6. Захворювання нервової системи, їх профілактика. Невроз як психогенне захворювання.	2		2

Тема 7. Основні захворювання органів травлення, які потребують невідкладної допомоги. Профілактика.	2		5
Тема 8. Основні ознаки захворювань серцево-судинної системи. Профілактика захворювань серцево-судинної системи.	2	2	8
Тема 9. Опіки. Утоплення. Електротравми. Перша допомога у разі отримання опіків. Охолодження і відмороження.	2	2	8
Тема 10. Кровотечі. Види. Надання першої допомоги при кровотечах.	2	2	7
Заг.:	20	10	60
6. Система оцінювання навчальної дисципліни			
Загальна система оцінювання курсу	<p>Система оцінювання навчальної дисципліни визначена Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника (Наказ ректора від 03 липня 2025 р. №572).</p> <p>В освітньому процесі використовуються такі види контролю: вхідний, поточний, підсумковий та відстрочений.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Вхідний контроль проводиться перед вивченням нового курсу з метою визначення рівня підготовки здобувачів вищої освіти з дисциплін, які забезпечують цей курс. • Поточний контроль проводиться науково-педагогічними працівниками на всіх видах аудиторних занять з метою забезпечення зворотного зв'язку між науково-педагогічними працівниками та здобувачами вищої освіти у процесі навчання, забезпечення управління навчальною мотивацією здобувачів вищої освіти. • Підсумковий контроль забезпечує оцінку результатів навчання здобувачів вищої освіти певного освітнього рівня на проміжному або завершальному етапах їх навчання. Він включає семестровий контроль і атестацію. • Відстрочений контроль або контроль залишкових знань проводиться через деякий час після вивчення навчальної дисципліни. 		
Вимоги до письмової роботи	<p>У письмовій роботі студент повинен продемонструвати уміння синтезувати теоретичні і практичні знання, отримані в межах одного змістового модуля. Під час підсумкового модульного завдання розглядаються контрольні питання, тести, ситуаційні задачі, запропоновані у методичних розробках для студентів, здійснюється контроль практичних навиків і умінь за темами змістового модуля. Усі відповіді повинні бути подані чітко, грамотно, у заданій послідовності.</p>		
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Здобувач освіти вважається допущеним до семестрового контролю з конкретної навчальної дисципліни (семестрового екзамену, заліку), якщо він виконав усі види робіт, передбачені силабусом навчальної дисципліни.</p>		
Підсумковий контроль	<p>Підсумковий семестровий контроль проводиться у формі (письмовій, усній, тестовій), визначеній відповідною кафедрою. При цьому тривалість письмової компоненти не повинна перевищувати дві академічні години. Якщо підсумковий</p>		

	семестровий контроль проводиться у формі заліку, то він виставляється за результатами поточного контролю з усіх видів навчальної роботи (у тому числі теоретичних занять) викладачем, який вів практичні (лабораторні) заняття або сумісно з викладачем-лектором, при цьому присутність здобувача вищої освіти не обов'язкова. Семестровий контроль у формі заліку виставляється на основі результатів роботи студента впродовж усього семестру, підсумкова кількість балів з дисципліни складає максимум 100.
	Форма контролю: залік. Форма здачі: комбінована (письмова з усним захистом).
7. Політика курсу	
<p>Академічна доброчесність здобувачів вищої освіти є важливою умовою для опанування результатів навчання за дисципліною і отримання задовільної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Академічна доброчесність базується на засудженні практик списування (виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання), плагіату (відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства), фабрикації (вигадування даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі). Політика щодо академічної доброчесності регламентується положенням: «Положення про запобігання академічному плагіату у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника https://is.gd/tB2zi9</p> <p>У разі порушення здобувачем вищої освіти академічної доброчесності (списування, плагіат, фабрикація), робота оцінюється незадовільно та має бути виконана повторно. При цьому викладач залишає за собою право змінити тему завдання.</p> <p>В Університеті діють морально-етичні принципи та правила поведінки викладачів і студентів, яких слід дотримуватися у своїй діяльності, прописані в Кодексі честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника https://is.gd/eeiJX8</p> <p>Ліквідація академічної заборгованості, перескладання змістових модулів та оскарження результатів оцінювання проводиться згідно порядку прописаного в «Порядок організації та проведення оцінювання успішності студентів Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника» https://is.gd/EtCjNG</p> <p>Завдання, які студент виконав пізніше зазначених кінцевих термінів не приймаються і повинні бути відпрацьовані індивідуально. Винятком із цього правила є наявність поважної причини з її документальним підтвердженням.</p> <p>Неприпустимі списування, студент повинен вільно володіти матеріалом.</p> <p>Якщо студент пропустив більше 50% занять, він повинен пройти тестування на сайті дистанційного навчання і тільки тоді буде допущений до написання екзаменаційної роботи. Обов'язковим для допуску до екзамену є відвідування більше 50% занять, робота на заняттях, виконання тестових завдань.</p> <p>По завершенні вивчення курсу здобувачі вищої освіти мають можливість пройти опитування у системі Центру дистанційного навчання та моніторингу освітньої діяльності https://d-learn.pnu.edu.ua/ щодо удосконалення якості навчання. Анкета носить анонімний характер і включає 10 запитань, відповіді на них будуть використовуватися лише в узагальненому вигляді.</p> <p>Заповнення анкет є важливою складовою навчальної активності студентів, що дозволить оцінити дієвість застосованих методів викладання та врахувати їх пропозиції стосовно покращення змісту навчальної дисципліни.</p> <p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти. Рекомендовані платформи: Coursera, EdX, Prometheus.</p>	
8. Рекомендована література	
<p>Література:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Екстрена та невідкладна медична допомога за редакцією проф. М.І.Шведа. Укрмедкнига. Тернопіль. 2020. 312 с. 	

2. Лелека В. М. Основи медичних знань: методичний посібник для викладачів. Харків: Освіта, 2020. 128 с.
3. Бойко Ю.С. Основи надання першої допомоги при кровотечах: класифікація ран та ефективні способи зупинки кровотечі. Суспільство та національні інтереси. 2024. Вип. №7 (7) С. 67-78
4. В.Й. Черняхівський, Н. В. Котляр, І. Г. Кириченко Основи домедичної підготовки Навчальний посібник, Видавничий дім «Гельветика» 2022.
5. Біологія: підручник для 8 класу закладів загальної середньої освіти (рекомендовано МОН України / Л.В. Горобець, Н.В. Кокар, І.В. Кравець, О.Я. Глодан. – Тернопіль: Астон, 2025. – 304 с.
6. Чайченко Г.М., Цибенко В.О., Сокур В.Д. Фізіологія людини і тварин. – К.: Вища школа, 2003. – 463 с.
7. Жиденко А. О. Психофізіологія: Навчальний посібник /А. О. Жиденко. – Чернігів : Вид. Лозовий В.М., 2014. – 168 с.
8. Філімонов В.І., Наливайко Д.Г. Нормальна фізіологія. – К.: Здоров'я, 1994. - 608 с.
9. Кудін С.Ф. Універсальна схема надання першої медичної допомоги на місці події: Методичні рекомендації для студентів педагогічних університетів усіх рівнів акредитації / С.Ф. Кудін С.Ф. та ін. – Чернігівський державний педагогічний університет імені Т.Г. Шевченка, 2008. – 12 с.
10. Цимбал Н.М., Берегова О.Д. Основи долікарської допомоги. Навч- метод. посібник. – Тернопіль: Навчальна книга – Богдан, 2000.– 112 с.
11. Загальна теорія здоров'я та здоров'я збереження: колективна монографія / за заг. ред. проф. Ю. Д. Бойчука. Харків, 2017. - Вид. Рожко С. Г. - 488 с.

Викладач
Глодан О.Я., к.б.н., доц.

